

Aan:	De gemeenteraad
Van:	Het college van burgemeester en wethouders
Datum commissie:	23 oktober 2025
Zaaknummer:	00001148575
Onderwerp:	Meedoen in Dijk en Waard, voorzieningen en beleidskader

Aanleiding

Op 23 oktober 2025 heeft het college technische vragen ontvangen van raadslid Danielle Barhorst van de fractie GroenLinks over Meedoen in Dijk en Waard. Dit onderwerp staat op de agenda van de commissie van 23 oktober 2025. In dit bericht staan de antwoorden op deze vragen.

Toelichting van de vragensteller(s) van de fractie GroenLinks

De gemeente verlaagt de inkomensgrens van 150% naar 120% omdat:

- de uitbreiding weinig werd gebruikt,
- maatwerk via gebiedsteams effectiever is,
- de uitvoeringskosten te hoog zijn,
- en men wil harmoniseren met omliggende gemeenten.

Daarnaast is er ook een redelijk onbekende groep werkende armen; zelfstandigen zonder personeel (2%) en zelfstandigen met personeel (1%).

Beantwoording

Inleiding

De vragen en de toelichting gaan grotendeels over de verruiming van de voorziening bijzondere bijstand vanuit de pilot armoedebeleid.

- Bijzondere bijstand wordt verleend als er sprake is van noodzakelijke kosten; deze kosten vloeien voort uit bijzondere individuele omstandigheden. Dat betekent dat de kosten niet voldaan kunnen worden uit aanwezige middelen en er redelijkerwijs niet voor gespaard kon worden (bron: beleidsregels bijzondere bijstand Zaffier)
- Het WSM is het minimale bedrag dat iemand nodig heeft om van te kunnen leven en deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Dit bedrag wordt door de overheid vastgesteld.
- In de pilotperiode is de inkomensgrens van de voorziening bijzondere bijstand verruimd van 120% van het sociaal minimum (WSM) naar 150% WSM. Het doel van deze verruiming was het voorkomen van (escalatie van) schulden door onvoorziene kosten bij inwoners tot een inkomensgrens tot 150% WSM. Dit doel is onvoldoende behaald, er wordt nauwelijks gebruik van gemaakt en de inwoner moet zelf alsnog de helft van het benodigde bedrag betalen, wat niet bijdraagt aan de voorkoming van (escalatie van) schulden.
- Bij een inkomen tussen de 120% en de 150% van de bijstandsnorm inclusief vakantiegeld wordt de voor bijstand in aanmerking komende kosten voor 50% vergoed. Voor inkomens tot 120% WSM is de vergoeding 100%. (bron: beleidsregels bijzondere bijstand Zaffier).
- Naast de verruiming van de inkomensgrens bijzondere bijstand is er vanuit de pilot armoedebeleid gestart met integrale uitvoering en is de doorbraakmethode succesvol geïmplementeerd. De implementatie van de doorbraakmethode draagt bij aan in het

werken vanuit de bedoeling en faciliteert het vinden van maatwerkoplossingen. Het doel is om voor de inwoner de juiste oplossing te bieden op het juiste moment. Oplossingen worden gefinancierd vanuit een ontschot en regelluw budget. Dit maakt dat er snel gehandeld kan worden, zonder ingewikkelde aanvraagformulieren etc. Een dergelijk budget geeft de professionals vrijheid van handelen, waarmee maatwerkoplossingen kunnen worden bewerkstelligd.

Antwoorden

1. Hoeveel inwoners van Dijk en Waard hebben sinds de verruiming naar 150% gebruikgemaakt van de bijzondere bijstand?

Antwoord:

In 2023 hebben drie inwoners uit de inkomensgroep 120-150% WSM bijzondere bijstand ontvangen, in 2024 waren dat vier inwoners. In 2025 is er tot september 2025 één toekenning voor een inwoner uit deze inkomensgroep geweest.

2. Is onderzocht waarom inwoners uit deze inkomensgroep weinig gebruikmaken van de regeling (bijv. onbekendheid, ingewikkelde aanvraag, schaamte, digitalisering)?

Antwoord:

Er zijn in onderzoeken van o.a. de Hogeschool Amsterdam, het Nibud, en Divosa meerdere redenen aangegeven waarom mensen geen gebruik maken van gemeentelijke regelingen.

De belangrijkste redenen zijn:

1. Beperkt doenvermogen: Stress, laaggeletterdheid of psychische problemen maken het lastig om een aanvraag te doen.
 2. Schaamte en stigma: Hulp vragen wordt soms als falen gezien, waardoor mensen uit schaamte geen aanvraag doen.
 3. Wantrouwen richting de overheid: Angst voor terugvordering en negatieve ervaringen met bureaucratie leiden tot terughoudendheid.
 4. Complexiteit van het aanvraagproces: Het aanleveren van documenten en bewijsstukken wordt als ontmoedigend ervaren.
 5. Strikte voorwaarden en timing: Bijstand moet vaak vooraf worden aangevraagd, waardoor mensen die kosten al hebben gemaakt buiten de regeling vallen.
 6. Onbekendheid met de regeling: Veel mensen weten niet dat bijzondere bijstand bestaat of dat ze er recht op hebben.
-
3. Zijn inwoners of ervaringsdeskundigen uit de groep 120–150% betrokken geweest bij de evaluatie van deze verruiming? Zo ja, wat gaven zij aan?

Antwoord:

De inwoners die een vrijwilligers-, uitstroompremie of aanvulling bijzondere bijstand ontvingen zijn telefonisch benaderd om hun verhaal in een persoonlijk gesprek te delen. In 2023 (eerstejaarsevaluatie) heeft één inwoner deelgenomen, in 2024 (eindevaluatie) was geen van de benaderde inwoners bereid om deel te nemen aan de kwalitatieve onderzoek. (Bron: Onderzoeksrapport narratief onderzoek Sense Guide).

Vanuit Zaffier wordt aangegeven dat het verwarrend kan zijn dat voor inwoners uit de

inkomensgroep 120%-150% WSM alleen deze voorziening beschikbaar is.

4. Wat zijn de werkelijke uitvoeringskosten die Zaffier rekent voor het uitvoeren van deze regeling?

Antwoord:

Zaffier heeft kosteloos meegewerkt aan de uitvoering van de voorzieningen die in de pilotperiode zijn aangeboden. Op het moment dat voor deze voorziening een structurele verruiming gevraagd wordt, worden er afspraken gemaakt over de uitvoeringskosten. Deze zijn rond de €150 per aanvraag (zonder indexering).

5. Hoeveel euro kost het handhaven van de grens op 150% ten opzichte van de voorgestelde verlaging?

Antwoord:

Deze kosten zijn moeilijk te voorspellen, omdat zij sterk afhankelijk zijn van het aantal toekenningen en de hoogte van de toekenningen. De hoogte van de toekenningen loopt sterk uiteen.

Zie onderstaande tabel voor het verloop van 2023 tot nu.

Jaar	Aantal	Toegekend bedrag
2023	3	€ 1.252
2024	4	€ 12.929
2025	1	€ 31

Toekenningen bijzondere bijstand inkomensgroep 120-150% WSM (bron: Zaffier)

6. Klopt het dat de structurele toevoeging van €260.000 aan het minimabeleidsbudget voldoende ruimte biedt om de 150%-grens te behouden zonder extra bezuinigingen elders?

Antwoord:

Nee. De gevraagde €260.000 zijn gerelateerd aan de voorgestelde aanpassing aan de voorzieningen.

7. Hoeveel mensen hebben de campagne “Laat het niet liggen” daadwerkelijk bereikt (aantal views, clicks, of aanvragen)?

Antwoord:

Deze vraag is niet met een concreet aantal te beantwoorden. Inwoners konden op verschillende niet-meetbare manieren de informatie tegenkomen. Zo stonden er folders en banners bij sportclubs, kringloopwinkels, buurthuizen, scholen, etc. Er is een campagne via social media geweest en de communicatiekanalen van de gemeente en Zaffier zijn benut.

Het aantal clicks op de website van Zaffier nam toe tijdens de campagne-periode. Ook werd zichtbaar dat het unieke bezoek op de landingspagina vooral ging naar de pagina met voorzieningen. Dat is een positieve ontwikkeling, omdat inwoners zo controleren of de regelingen

ook voor hen gelden. Op het gebied van bewustwording hebben we dus stappen gezet, mensen onderzoeken of zij iets laten liggen

Daarnaast steeg zowel het gebruik als de uitnutting van het budget van de DijkenwaardPas in de pilotperiode en kwamen er meer telefonische vragen bij Zaffier over de bestedingsmogelijkheden van de DijkenwaardPas.

8. Wanneer verwacht het college de resultaten van het onderzoek “Tegengaan van niet-gebruik onder werkende minima”?

Antwoord:

Het onderzoek ‘Tegengaan van niet-gebruik onder werkende minima wordt in opdracht van de Rekenkamer door het onderzoeksbureau KWIZ uitgevoerd. De centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek is: ‘Op welke manieren zet de gemeente Dijk en Waard in op het verminderen van niet-gebruik van minimavoorzieningen en hoe zou de gemeente het niet-gebruik bij werkende minima verder kunnen terugdringen?’

Het eindrapport vanuit KWIZ wordt in week 4 van 2026 verwacht.

9. Waarom wordt de beleidswijziging al voorgesteld voorafgaand aan die conclusies?

Antwoord:

De aanbevelingen vanuit het eindrapport hebben betrekking op het bereiken van inwoners en het terugdringen van niet-gebruik. Het gaat dus niet om aanpassing van de voorzieningen zelf. Er is ruimte om mogelijke aanpassingen te doen als de conclusies van dit onderzoek daar aanleiding toe geven.

10. Is het college bereid om de verlaging op te schorten totdat het onderzoek is afgerond en besproken in de raad?

Antwoord:

Dit is een politieke vraag

11. Is er een regeling voor een (gedeeltelijk) teruggave van het eigen risico voor de ziektekostenverzekering?

Antwoord:

In Dijk en Waard kennen we geen regeling voor tegemoetkoming eigen risico zorgverzekering. De zorgverzekeringen die vanuit de Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) worden aangeboden bieden de mogelijkheid om het verplichte eigen risico voor de zorgverzekering in 10 termijnen te betalen, in plaats van in één keer. Als inwoners aan het einde van het jaar minder eigen risico hebben verbruikt, wordt het te veel betaalde bedrag teruggestort.

12. Zo ja, hoe luidt deze regeling?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 11.

13. Geldt deze ook voor niet-deelnemers aan de collectieve zorgverzekering minima?

Antwoord

Dat hangt af van de gekozen zorgverzekering. De meeste zorgverzekeringen bieden de mogelijkheid gespreid eigen risico aan zoals beschreven in het antwoord van vraag 11.

14. Indien dit niet het geval is, wat zijn de mogelijkheden om dit te implementeren?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 12. Een dergelijke regeling vraagt om een grote investering gezien het aantal huishoudens in Dijk en Waard die een inkomen hebben tot 120% WSM, ca. 3000 huishoudens.

15. Zijn er plannen om de verborgen armoede te ontdekken onder met name werkende armen en zelfstandigen onder de armoedegrens (120% of 150% WSM), zowel met als zonder personeel?

Antwoord:

Door vanuit het Stevig Lokaal Team laagdrempeliger, meer integraal en dicht bij de inwoner te werken wordt het voor de professionals en voor de inwoners makkelijker om met elkaar in contact te komen. Ook de communicatie over de voorzieningen vanuit zowel de gemeente als vanuit Zaffier heeft tot doel inwoners te bereiken die tot deze doelgroep behoren. Daarnaast kan het onderzoek van de Rekenkamer nieuwe inzichten geven.

Vanuit de gemeente of Zaffier is er geen inzicht in het inkomen van inwoners, die gegevens heeft alleen de Belastingdienst. Dit maakt het gericht benaderen van inwoners complex.

16. Zo ja, wat zijn deze plannen,

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 15

17. Zo nee, waarom niet

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 15.